
KARIR KETHLER NA AR HULFUR MNYA NA ZUMZUM AKA MJIR KETHLER DLARA NA AKWA YALA TA BWAR RAGHI AR NIGERIA

Kakadu na a nkar lakur hara kethler ni

Translators without Borders (TWB) ke rubute kakadu ngani ata kara suayeri naka bwani na tsukwa hulfur mnya na zumzum gega lakur damha da aka mjir kethler dlara akwa mwaridzir gari ala mji naté matsifa ar mpa ke wute da akwa yala ta bwar raghi ar Nigeria. Akwa suayeri naté mdé hyipta ka naté mdé hara karata ata kar, sauriyeri na asi aghyi azi ni a jakte bðakèkur mwaridzi, walaba ata vèi na ciju wala kudzuhu ka mda. Kara pali da kada nzi akwa laku na kalkal ka bwa wala su naté ga akwa hara kethler ata kar.

Akwa duniya ni, mji naté hulfur mnya ada da adi hang wa da ana kèba ka dametèdzi hang, naté a vu mjir da hang ka kèba ka asar na ar mpa, bala'i, ka shilkèyeri. Mji na ana mya ar hulfu laga da kèba ka mpa, mda a ngèlardà ka na alada bwani tsuwa. Mda a tsokta ka nkatè da wutèr dlarayeri na ar nga msèra, ka wutè hara suayeri naté ar hakki ada, apa kada hara gari ka mnya ada, kada vu madada akwa makèranta na akwa gari ka mnya ada shang ka hara suayeri ada na ar sur kaka ka na ar addini. Kamnyar ngèni, da abara ka mdé bèlatè da ka dlar da - amma da an mji naté ka bwani ka mdé mwari ata vèi naté da ata naté mji na akwa hamta dlara ni purumèr da da ana gari ka mnya Nasara. Ngèla ta gari wala sèndèr gari ka mnya na ar hulfu laga a tsokta ka sèntè dametèdzi akwa hakki na ar wutè dlara. Ma mwardzi na ar gari adena wutèdzi wa a tsokta ka mdé fwari ka suayeri naté mji ni a bara ka mda ada wutè ka bèlatè da na bðakè wa wala hamta dlara na kalkal ada wutèdzi wa. Kamnyar suayeri ngèni, kethler na ar hamta dlara doli ka tsa na duna aka mnya na ar hulfur mji zumzum ka paktèda akwa hara kethler dlara, antè kulini mji da akwa ngabèla abbèr "mwardzi na ar gari an dlar ni". Tsawa na ar lakur hara kethler na bðakè ta shang ke ncanta abbèr ka mbur hara gari naté mda a ngabèlari, apa ma ala mji naté da a tsokta ka kèba ka bwani wala mda adena paktè da akwa jika wa (Tsawa na 4). Ngèni ke pakta ka hulfu ar mnya, jili, ka lakur naté mji hang da wuta ka ngabèla gari. Paktèkar na ar duniya ka hakki na ola ta shang ke ncangta abbèr hulfu na ar mnya ka ampani kamnyar ka mji wutè labar akwa laku na kalkal ka wutè bèlata ka yanci ada. Tsawayeri na tsukwa mjir huyir hijira ke nkèrbèla abbèr mjir huyir hijira daka hakki ar hara gari akwa mnya naté mda a ngabèlari kamnyar mda adè ngèlardà wa (Tsawa na ar 22)

Suayeri naka bwani ka sauriyeri

1. Ntsəg-ntsiəgkur lakur wuta dlara

Suayeri naka bwani

Hulfur mnya ana tsokta nzi su laga na a nkamta lakur hamta dlara ala mji.

Mji natə mda adena jikada wa akwa hulfur mnya ada da a tsokta ka kəba ka ngəla ta wuta bəlatadzi, da ada tsoktə wuta lakur hamta psimnyar labarayeri kuga wutə amsayeri wa, wala tsoktə wuta labar na ntsən-ntsari ata kəra dlarayeri ar kəthlər ar kətadza ka dlara ma da ada wutə wa.

Sauri

Paktə dlara tabwar suayeri ar hulfur mnya akwa vəi natə mda a bara dlar ni. Ngəni kə pakta wala hamta dlara na ar layir waya ar zaman ka tsuwa sur kəthlərayeri ar zaman akwa hulfur mnya zumzum ar mji na akwa zarayeri.

Nkərtə amsayeri na wutədzi ata kəra dlara təbwar hulfur mnya kamnyar mda ade fwari ka hulfur mnya mji natə da adi hang wa.

Vu yiwa ar suayeri ar hulfur mnya akwa dəmha yiwayeri ar kəi-kəi kamnyar ngabila hulfur mnya ar mji natə mda a tsokta ka fwari kada wala ngəla ta vu da akwa jika.

Karir kəthlər naka ampani ka duna:

- TWB, [Northeast Nigeria Language Map, by Local Government Area](#)
- TWB, [Northeast Nigeria Language Map, by primary language](#)
- TWB, [Communications Dashboard: Internally Displaced People in Northeast Nigeria, by IDP site](#)
- TWB, [Four simple language questions](#) na ar ngalbəla suayeri natə mji akwa barari
- TWB, [MSNA language data can help humanitarians communicate better with affected people](#)

2. Suayeri ar mnya natə mjir kəthlər adika sənda wa

Suayeri naka bwani:

Hanga mjir kəthlər ana nga təng mnya Nasara ka Asampwa.

Nwua, Shuwa Arabic, Marghi ka Pəlasar akwa nca hulfur mnya natə mdə səntə labar abbər daka bwani akwa mwardzi na ar hamta dlara aka mji.

Ngəni kə tsukwa japa bɔɔakur kəthlər ni ka jirkur ni, na badita ka ngabəla suayeri natə mji akwa bara ka lakur ngatə garir mji shang gəga hamta dlara ka

hara kəthlər na a pali hal natə mji akwa.

Sauri:

Kəthlər ka labar na adi kamnyar ngabəla jili hulfur mnya natə mda akwa bara na ar paktə kər ka mji na akwa zara, paktə kada akwa hara kəthlər, tsabtə labar, ka kəthlərayeri ar dlara na damwa.

Ka mdə vu səndər gari ka hulfur mnya laga akwa fa mji akwa kəthlər.

Kara thlipa ka nkər laku natə a dlar mjir kəthlər na akwa nga mnya zumzum da suda akwa hara kəthlər ar fasari ka shinau gari. Laku na zum ar jakər sənda natə mda a tsoktə harari wala avəi kə paktə ka hyiptə su natə mda ata vəi ni, ngəni mda a tsoktə

mdəkəmtari akwa lakur titil labar na ar zaman apa

hansetu gəga radiyo.

Karir kəthlər naka ampani ka duna

- TWB, [Field Guide to Humanitarian Interpreting and Translation](#) (wala tayarar gəgə karti kakadu natə mdə rubta akwa mnya Bura-Pabir, Fulfulde, Hausa, Kanuri, Kibaku, Mandara, Marghi, Shuwa Arabic, ka Waha)
- TWB ana hamta jakər sənda akwa laku ar zamam ka hamta labar ni ngal wala tayarar gəgə karti wai madəri ma. [Təra alayeru email](#) kamnya kagə hyipsu kuzigalkal ka sur hara ar mji ni ka tsuwa sutə mda akwa yiwani adi palidzi wa.

Sauri:

Dəmhə karir kəthlər tsabə labar wala ndərayeri akwa hulfur mnya natə mjiir kəthlər ni gəga mjiir hamta labar ni ngal wala tayarar gəgə karti kasla. Hara kəthlər ka mjiir di kamnyar kara tamata abbər shinaubila/ngkərbəla ndərayeri kasla wala bəla lapiyakur mjiir.

3. Tur dəmhədzər kəthlərər tsabə labar wala ndərayeri

Suayeri naka bwani

Ata vi na kula dlara təbwar hulfur mnya, ana ndzi doli ala mjiir kəthlər tsabə labar wala ndərayeri ka da wəkər ata ntuwula gəga yankurayeri, wala madankyar kamnyar ngkirbila wala shinau gari.

Mjeyeri laga na akwa kəthlər ar tsabə labar ana dər bwani akwa ngabəla thləma suayeri na gəgəbu akwa kyangyarər mnya Nasara, natə mda ana hira kada shinaubəla ata viyari.

Su ngəni ana vu ka mda siza bđakur labar wala ndərayeri tə mdə tsabta akwa sakar kəthləni.

Kara wədə hankal atar ngabəla suayeri naka bwani akwa hulfur mnya sakar kəthlər tsabta labar, ka tsuwa lakur kəmta da təng dəm. Na ngəni kə pakta ka dangta abbər mda a bara ka mdə wutə mda naka səndər kəthlər ar shinaubəla ndər kəlara saka wala hamta karir kəthlər ar zaman kamnyar shinaubila/ngkərbəla ndərayeri kasla wala bəla lapiyakur mjiir.

Ma mda ata tsabta labar wala ndərayeri akwa lakur kəba ka mda wala atar gari akwa waya, ka mdə kəthlər ka suayeri ar kəl kuraku (aghəla mda ri kə kələnkər diya) kamnyar da na karir kəthlər na ata hamta su na bđakari akwa tsabə labarayeri ar hulfur mna na zumzum. Dəhəbəla ka shinaubəla/ngkərbəla walaba bwa laga rakka ar kuraku kəl-kəla ana ndzi ka ampani akwa ngabəla jirkur ni wala kamnyar hyipsu ala mjiir kəthlər ni.

Karir kəthlər naka ampani ka duna

- TWB ka People in Need, [Rapid Guide to Localizing and Translating Survey Tools](#)
- TWB ka IDMC, [Case study on audio recording for verification in multilingual surveys](#)

4. Hal na ndatə kəra mda

Suayeri naka bwani:

Akwa nkərhər ngabəla gari na ar hulfur mnya na zumzum tə TWB hara, təng 23% ar mji natə mdə nkərhə da akwa IDP kampuyeri 5 an ngabəla mnyar ar hulfur Asampwa ka na ar Nwua. Mwanki natə da adi hara ciju ka makranta wa natə da mjiir hulfur mnya natə mda adena vudə akwa jiga wa da an natə da adena tsoktə ngabəla mnyayeri da suda natə mdə pəla ni wa.

Kəthlər ka labar natə mda a ngabəlari kasla ka kəthlər ka hulfur mnyar arnga ka paida ka duna natə mda a wutə ka hamta labar ala shanga mji, pakta ka mji natə da a tsokta ka kəba ka su na digəida kasla gəga mji natə da adi hara makranta wa apa madankyar gəga mji na hali.

Sauri:

Nkərbəla ngabəla suayeri na ar labar ka gari naka ampani akwa mnya na ar dur, jinsi, ka məva. Amsayeri ni a dlar nga kagə ngabəla mnya na bđaku, jili labar natə mda a hamtari, ka laku natə mda a hamta gari aka mji ni.

OKTOBA 2020

MƆ nkƆrhƆ ngabƆla gari nca-ka-nca adƆ hara wa, kara kƆba ka mji na ol'ola akwa zara, mji natƆ gƆ sƆndƆ dƆ, ka laku na damwa natƆ ga wuta kara kƆba ka mji na ol'ola na akwa zara ni akwa hansetu wala lakur hamta labar na ar zaman bu ata kƆra

laku na kalkal ka bƆdakkur kariyeri ar hamta labar ngƆ ni.

Kara kƆthlƆr ka tsawa na ar hamta labar natƆ mda a ngabƆlari kasla akwa laku na bƆdaku ka duna ka kada wutƆ hara kƆthlƆr ka labar ni.

Karir kƆthlƆr naka ampani ka duna

- TWB, [Comprehension assessment reports](#)
- TWB, [Write Clearly: TWB's guide to writing in plain language](#)

5. NdƆr naka bwani ka ngabƆlari

Suayeri naka bwani:

Akwa hulfur mnya lagayeri ni, ndƆrayeri na ar kƆthlƆr dlara wala ar wujir laga nughum adƆwa. Ma adƆ, nughum mda hara cikƆr ndƆr ni wala mjir zara ma da adƆ tsoktƆ sƆndari kasla wa.

NdƆrayeri apa "lapiyakur angar," "hangkur susƆma," ka "nzi dƆ ciju ka nƆwadzi" a tsoktƆ nzi ka bwani fasari ni wala shinauni akwa mnya damwa.

Ma mji akwa hara gari ata kƆra su na a tsoktƆ tsukwa dƆffa mda, mjir di a tsoktƆ ka hara kƆthlƆr ka karapu wala ndƆr natƆ adƆ an suni na jira wa amma ga a tsoktƆ kara ngabƆla sutƆ mda akwa gari

atakƆr ni. Har ba kulini tsuwa mjir kƆthlƆr dlara da adƆka sƆndƆr ngƆni wa.

NgƆni a tsoktƆ ka vu mji adƆ ngabƆla wa wala da adƆ tsoktƆ hamta gari na kalkal wa na ar sutƆ mji akwa dƆri wala akwa dametƆdƆ.

Sauri:

Kara ngabƆla fasari ar ndƆrayeri naka ampani akwa hulfur mnya ar di ni kwapu kƆba ka mjir di ni ka hara gari kada. NgƆnayeri ni a dlara akwa tsabƆla kaka dƆ naka fasari ar ndƆrayeri kamnyar wutƆ mwardzi ar gari na kalkal ka jirkur.

Mda adƆ kƆthlƆr ka gari natƆ mda adƆ tsoktƆ ngabƆlari kasla wa, wala ka mdƆ kƆmta hangkur kalmayeri na akwa gari ni, wala dzama abbƆr mji ni daka sƆndƆr su ata kƆra su laga wa, sai ma ata vƆi na nzi doli ka ma mda a ngabƆla gari ni.

Karir kƆthlƆr naka ampani ka duna

- TWB [Glossary for Northeast Nigeria](#)
- TWB [COVID-19 Glossary](#)
- TWB, [COVID-19 or Korona Bairos? Communicating on the "disease that affects your breathing" in northeast Nigeria](#)

Ma ga a bara jakƆr sƆnda ata kƆra karata na ngƆni wala kara sƆndƆ su ata kƆra sutƆ Translators without Borders akwa hara akwa yala tabwar raghi ar NIigeria, mwari akwa websait yeru wala tƆra alayeru email adzi: nigeria@translatorswithoutborders.org

29 SATUMBA 2020

Labar ngəni kə wutədzi akwa kəthlər natə UK Aid na akira gwamnatir Ingila an kətə dunar harari. Ngkərsu na wutədzi akwa karkadu ngəni adi su na tə mda ata kətari, wala dzata abbər tsa an psimya na dangirang, wala ngkərsu na dludzir tsawayeri ar gwamnatir Ingila wa. Gwamnatir Ingila adi ata kəl bikər kəlara kəthlər natə mda hara na ata sərbəla akwa labar ngəni wa.